

HERMAN ROBBERS †

REDE UITGESPROKEN DOOR MEVROUW TOP VAN RHIJN-NAEFF
BIJ DE TERAARDEBESTELLING OP 18 SEPTEMBER 1937

HERMAN ROBBERS heeft den wensch uitgesproken, dat ik het zou zijn, die bij dit afscheid, als een van de weinige nog levende letterkundige vrienden, die met hem jong zijn geweest en met hem oud zijn geworden in het vak — uiting tracht te geven aan de gevoelens, waarmee wij hier gekomen zijn; om hem „de laatste eer” te bewijzen, maar niet minder om hem de laatste bewijzen te brengen van onze groote vriendschap.

Ik voldoe aan dezen wensch met ontroering, en met dankbaarheid voor wat ik persoonlijk aan goede kameraadschap, steun bij het werk, en hartelijke genegenheid van hem heb mogen ondervinden. Maar ook met schroom, omdat hij zelf altijd, bij leven en sterven van anderen, met zooveel hart en geweten, met zooveel trouw en piëteit is opgekomen voor wat hij een ieder gunde als zichzelf: eerbied voor het werk en de korte onsterfelijkheid, die den schrijver toekomt.

Twee groote figuren uit de Nederlandsche letteren, die zijn vrienden waren, Ary Prins en Jacobus van Looy, staan hier in mijn verbeelding ter getuigenis naast mij. Zij zijn hem vóórgegaan, en er is wel niemand geweest, die met meer bezieling, met meer toewijding voor de literaire nagedachtenis van een vriend de aandacht levend heeft gehouden, dan Herman Robbers deed voor deze twee. Tegen „den geest des tijds” in; met de geestdrift, die niet aflaat en niet verkoelt, die een van zijn schoonste eigenschappen is geweest.

Aan den anderen kant is het niet zoo moeilijk ons rekenschap te geven van wat wij aan Herman Robbers hebben gehad, en van wat wij in hem verliezen. Want hij was een mensch uit één stuk, open en eerlijk, zoo volkomen trouw ook aan zichzelf, dat niets voor onze oogen dit beeld zou kunnen vertroebelen, en geen bezinsel van verwarrende en onoplosbare tegenstrijdigheden onze herinnering aan zijn beminnelijke persoonlijkheid bezwaart.

Robbers heeft zijn leven kunnen aanpassen aan zijn werk, en zijn werk aan zijn leven, en in weerwil van de hooge eischen, die zoowel het eene als het andere onafgebroken aan hem hebben gesteld, heeft hij het tot een harmonische éénheid kunnen brengen, waarvan een groote, opwekkende kracht uitging.

Een harde werker, maar die daarbij van de gezelligheid hield, en elk uur, waarin een mensch hem nader was gekomen, als levenswinst boekte. Al zijn werk draagt daarvan de warmte in zich; de groote kring van lezers, die hij zich terstond, al met „De roman van Bernard Bandt” verwierf, en behouden mocht, zij kennen hem niet anders dan de vrienden, die hij in zijn huis ontving,